RĪCĪBAS SĒDES L Ē M U M S

Lieta Nr.C21050910

SJC-3/2015

Rīgā 2015.gada 10.janvārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese I.Garda

tiesnese M.Senkāne

tiesnese M.Zāģere

rīcības sēdē izskatīja /pers. A/ pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija

k o n s t a t ē j a

[1] Ar Limbažu rajona tiesas 2011.gada 29.marta spriedumu pasludināts Limbažu rajona Viļķenes pagasta zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ maksātnespējas process, nosakot par maksātnespējas iestāšanās dienu 2009.gada 1.janvāri.

[2] Ar Limbažu rajona tiesas tiesneša 2013.gada 30.janvāra lēmumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 363.[15]panta otro daļu, 604.-615.pantu, apmierināts maksātnespējīgās zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ administratora Alda Robežnieka pieteikums un apstiprināts zemnieku saimniecības īpašniekam /pers. A/ piederošā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ Viļķenes pagastā, Limbažu novadā, 2013.gada 8.janvārī notikušās izsoles akts, nosolītais nekustamais īpašums nostiprināts uz ieguvējas /pers. B/ vārda, dzēšot zemesgrāmatā uz šo īpašumu ierakstīto maksātnespējas atzīmi.

Par minēto lēmumu /pers. A/ iesniedza blakus sūdzību, kura ar augstākas instances tiesas – Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 13.maija lēmumu tika noraidīta, atstājot negrozītu Limbažu rajona tiesas 2013.gada 30.janvāra lēmumu.

[3] Ar Limbažu rajona tiesas tiesneša 2013.gada 31.maija lēmumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 613.panta piekto daļu, /pers. B/ ievesta iegūtā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/, Viļķenes pagastā, Limbažu novadā, valdījumā.

Par šo lēmumu /pers. A/ iesniedza blakus sūdzību.

Izskatījusi /pers. A/ blakus sūdzību, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2013.gada 1.oktobra lēmumu atstāja negrozītu pārsūdzēto Limbažu rajona tiesas tiesneša 2013.gada 31.maija lēmumu.

[4] Ar Limbažu rajona tiesas 2013.gada 22.oktobra lēmumu izbeigts zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ maksātnespējas process.

[5] Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā 2013.gada 17.oktobrī tika saņemts /pers. A/ pieteikums par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar nolēmuma pārskatīšanu Eiropas Savienības tiesību normās paredzētajos gadījumos atbilstoši Civilprocesa likuma 60.[1] nodaļai.

Ar Civillietu tiesu palātas tiesneša 2014.gada 11.februāra lēmumu minēto pieteikumu atteikts pieņemt un tas atdots iesniedzējam, pamatojoties uz

Civilprocesa likuma 485.[1] panta ceturto daļu.

Izskatījis /pers. A/ iesniegto blakus sūdzību, Augstākās tiesas Civillietu departaments ar 2014.gada 28.maija lēmumu atstājis negrozītu Civillietu tiesu palātas tiesneša 2014.gada 11.februāra lēmumu.

[6] /pers. A/ 2014.gada 30.jūnijā iesniedzis Augstākās tiesas Civillietu departamentā pieteikumu, kurā lūdzis:

1) izvērtēt un atzīt Civillietu tiesu palātas tiesneša 2014.gada 11.februāra lēmumu par prettiesisku un neatbilstošu Civilprocesa likuma 485.[1] pantā noteikto tiesību subjektu tiesībām, kā arī atcelt to lēmumu;

2) izvērtēt un atcelt Civillietu tiesu palātas tiesneša 2014.gada 11.februāra lēmumu kā nesamērīgu Satversmes 92.pantam un kā atteikumu pieejai tiesai;

3) izvērtēt un atcelt Civillietu tiesu palātas tiesneša 2014.gada 11.februāra lēmumu kā neatbilstošu Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr.805/2004 2.panta pirmajā daļā noteiktajai darbības jomai;

4) izvērtēt 2013.gada 17.oktobrī iesniegtajā pieteikumā un blakus sūdzībā norādītos jaunatklātos apstākļus;

5) izvērtēt Civillietu tiesu palātas tiesneša 2014.gada 11.februāra lēmumā piemēroto Eiropas Parlamenta un Padomes regulu tekstu atbilstību vai neatbilstību Eiropas Parlamenta un Padomes regulu noteikumiem;

6) dot tiesas skaidrojumu par likuma ievērošanas principa, Civillikuma un Civilprocesa likuma pamatprincipu attiecināmību vai neattiecināmību uz civillietas Nr.C21050910 tiesībām Limbažu rajona tiesas lēmumos (tā pieteikumā);

7) izvērtēt pieteikumā norādītos jaunatklātos apstākļus, ievērojot Civilprocesa likuma 70., 218., 232.un 363.[17]pantu, un atcelt Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 28.maija lēmumu, izdodot jaunu nolēmumu.

Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes 2014.gada 24.oktobra lēmumu atteikts pieņemt /pers. A/ pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

[7] /pers. A/ 2014.gada 31.novembrī atkārtoti iesniedzis Augstākās tiesas Civillietu departamentā pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem „saistībā ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes 2014.gada 24.oktobra lēmumu" (tā pieteikumā), kurā lūdzis:

1) atcelt Limbažu rajona tiesas 2012.gada 16.novembra lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība /pers. A/ sūdzībā par maksātnespējas administratora Alda Robežnieka faktisko rīcību, un sūdzību nodot jaunai izskatīšanai;

2) atcelt Limbažu rajona tiesas 2012.gada 21.decembra lēmumu (pieteikumā acīmredzami kļūdaini norādīts lēmuma pieņemšanas datums 2012.gada 20.decembris), ar kuru atteikts pieņemt /pers. A/ 2012.gada 20.decembrī iesniegto sūdzību par administratora rīcību, un sūdzību nodot jaunai izskatīšanai;

3) izvērtēt zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ kreditoru sapulces 2011.gada 21.jūnija lēmuma par nekustamā īpašuma /Nosaukums B/, Viļķenes pagastā, Limbažu novadā, atsavināšanu atbilstību tiesiskam darījumam;

4) izvērtēt un atzīt par prettiesisku nekustamā īpašuma atsavināšanu, pamatojoties uz zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ kreditoru sapulces 2011.gada 21.jūnija lēmumu;

5) atjaunot pieteikuma iesniedzējam īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums B/, Viļķenes pagastā, Limbažu novadā, lai tādējādi pastāvētu tiesiskais pamats sūdzību par administratora rīcību izskatīšanai.

[7.1] Pieteikumā kritizēti Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes 2014.gada 24.oktobra lēmumā izdarītie secinājumi, apstrīdētas to pamatošanai piemērotās procesuālo tiesību normas, norādīts par liegto pieeju taisnīgai tiesai, jo šāda lēmuma pārsūdzēšana, iesniedzot blakus sūdzību, nav paredzēta, kas savukārt ir pamats pieņemtā nolēmuma pārskatīšanai.

[7.2] Pieteikuma iesniedzējs paudis neapmierinātību ar zemnieku saimniecības maksātnespējas procesa laikā notikušās nekustamā īpašuma izsoles tiesisko pamatu (kreditoru sapulces pieņemto lēmumu par bankrota procedūras uzsākšanu), kas, viņa ieskatā, neatbilst Civillikuma tiesību normām par tiesiskiem darījumiem (Civillikuma 921., 1403., 1404., 1415.pantam) un liecina, ka viņam kā zemnieku saimniecības īpašniekam ar varu, pret viņa gribu, tika atņemts nekustamais īpašums, pārdodot to izsolē.

[7.3] Tāpat pieteikumā citēts Civilprocesa likuma 363.[17]pants, kas reglamentē sūdzības par administratora lēmumu izskatīšanu tiesā, un pausta neapmierinātība ar šīs normas nepareizu iztulkojumu un piemērošanu Limbažu rajona tiesas 2012.gada 16.novembra un 20.decembra lēmumos sakarā ar zemnieku saimniecības īpašnieka iesniegtajām sūdzībām par administratora faktisko rīcību.

[7.4] Pieteikums pamatots ar Civillikuma 921., 1401.-1404., 1415., 1443.pantu, Civilprocesa likuma 363.[17], 479.pantu.

[8] Iepazinusies ar /pers. A/ pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija atzīst, ka nav pamata minētā pieteikuma pieņemšanai tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

[8.1] Lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem regulē Civilprocesa likuma 59.nodaļa. Civilprocesa likuma 479.pantā dots izsmeļošs uzskaitījums apstākļiem, kuri atzīstami par jaunatklātiem.

Lai pieteikumu varētu izskatīt pēc būtības, tajā jābūt norādītiem apstākļiem, kuri saskaņā ar šā likuma 479.pantu var tikt atzīti par jaunatklātiem (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.[1] nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 872.lpp.*). Pretējā gadījumā atbilstoši Civilprocesa likuma 478.panta ceturtajai daļai pieteikumu, kurā nav norādīts uz apstākļiem, kas saskaņā ar šā likuma 479.pantu var tikt atzīti par jaunatklātiem apstākļiem, nepieņem un atdod iesniedzējam.

Tādējādi, ja iesniegtais pieteikums pēc satura neatbilst pieteikumam izvirzītajām prasībām, proti, ja tajā norādītie apstākļi neatbilst nevienam no Civilprocesa likuma 479.pantā paredzētajiem apstākļu veidiem, pastāv tiesisks pamats atteikumam pieņemt šādu pieteikumu (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta rīcības sēdes 2014.gada 11.jūnija lēmumu lietā Nr.SJC-4, 2013.gada 6.novembra lēmumu lietā Nr.SJC-20*).

[8.2] Kā izriet no apjomīgā pieteikuma satura, tajā faktiski, citējot dažādas materiālo un procesuālo tiesību normas, kritizēts Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes 2014.gada 24.oktobra lēmums par atteikšanos pieņemt /pers. A/ 2014.gada 30.jūnijā iesniegto pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, turklāt kritika saistīta ar apgalvojumiem par tiesību uz taisnīgu tiesu nenodrošināšanu, neizskatot šo pietiekumu pēc būtības, lai tādā veidā panāktu ne tikai šī pieteikuma izskatīšanu no jauna, bet arī minētā lēmuma atcelšanu.

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka pieteikumu attiecībā uz tiesas lēmumu atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem var iesniegt tikai par tādu spēkā stājušos lēmumu, ar kuru konkrētais jautājums izlemts pēc būtības (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. II* (*29. – 60.[1]nodaļa*). *Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012., 867. – 869.lpp.*). Šāda nostāja pamatota ar to, ka Civilprocesa likuma 59.nodaļas izpratnē pieteikuma mērķis vērsts uz lietas, proti, civiltiesiska strīda izskatīšanu no jauna. Arī Senāts, izšķirot jautājumu par kādiem tiesas lēmumiem var iesniegt pieteikumu, pievienojies viedoklim, ka tiesvedību sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem var ierosināt lietās, kurās strīda izšķiršana pēc būtības pabeigta un lēmums kā attiecīgo procesu noslēdzošs akts stājies likumīgā spēkā (*sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta rīcības sēdes 2009.gada 14.augusta lēmumu lietā Nr.SJC-13, 2009.gada 14.augusta lēmumu lietā Nr.SJC-14, 2013.gada 27.septembra lēmumu lietā Nr.SJC-12, 2014.gada 11.jūnija lēmumu lietā Nr.SJC-4*). Tādējādi secināms, ka pieteikumu par atsevišķa lietas izskatīšanas gaitā pieņemta lēmuma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nevar iesniegt, jo tas nav vērsts uz lietas (civiltiesiska strīda) izskatīšanu no jauna. Tas nozīmē, ka par Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes lēmumu, ar kuru jautājums nav izlemts pēc būtības, nevar iesniegt pieteikumu par tā atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Rīcības sēdē tiesnešu kolēģija, kā to paredz Civilprocesa likuma 464.panta sestā daļa, var izlemt arī procesuālus jautājumus, kuru izlemšanai nav nepieciešama tiesas sēde. Šādā gadījumā lieta pēc būtības netiek skatīta, tādēļ likums nepiešķir lietas dalībniekam tiesības iesniegt pieteikumu par Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes lēmuma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, kas ir pamats atteikt šāda pieteikuma pieņemšanu.

[8.3] Tāpat no pieteikuma satura kopsakarā ar tajā izteiktajiem lūgumiem izriet, ka pieteikuma iesniedzējs apstrīd civillietā pieņemtajos nolēmumos izdarītos secinājumus un izsaka pieņēmumus par nekustamā īpašuma /Nosaukums B/, Viļķenes pagastā, Limbažu novadā, pārdošanas izsolē tiesiskā pamata neesamību, norādot uz procesuālo tiesību normu pārkāpumiem un materiālo tiesību normu nepareizu piemērošanu.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, ar jaunatklātiem apstākļiem Civilprocesa likuma 479.panta izpratnē saprotami lietas faktiskie, nevis juridiskie apstākļi. Lietas dalībnieka viedoklis par tiesību normu piemērošanas pareizību nav atzīstams par jaunatklātu apstākli. Tas pats attiecas uz lietas dalībnieka argumentiem, ar kuriem tiek apstrīdēti tiesas nodibinātie lietas faktiskie apstākļi un pierādījumu novērtējums. Šāda satura pieteikums ir kvalificējams kā tāds, kurā nav norādīti jaunatklāti apstākļi, tāpēc atbilstoši Civilprocesa likuma 478.panta ceturtās daļas noteikumiem ir pamats to nepieņemt un atdot iesniedzējam (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.[1] nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 873.lpp.*).

Turklāt, piesakot lūgumus pārskatīt zemnieku saimniecības /Nosaukums A/ kreditoru sapulces lēmumu par bankrota procedūras uzsākšanu un atjaunot /pers. A/ īpašuma tiesības uz izsolē pārdoto nekustamo īpašumu /Nosaukums B/, Viļķenes pagastā, Limbažu novadā, pieteikuma iesniedzējs nav ņēmis vērā, ka Civilprocesa likuma 59.nodaļas kārtībā tiesa skata vienīgi pieteikumus saistībā ar jaunatklātiem apstākļiem, bet nevis izšķir strīdu pēc būtības. Tādējādi iepriekš minētie lūgumi nav izlemjami, skatot pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

[8.4] Atbilstoši Civilprocesa likuma 478.panta pirmās daļas 1.punktam lietu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem var ierosināt lietas dalībnieks, iesniedzot pieteikumu par rajona (pilsētas) tiesas sprieduma vai lēmuma atcelšanu – attiecīgajai apgabaltiesai. Šā panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē Augstākās tiesas Civillietu departamentam piekrīt izskatīšanai pieteikumi sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas spriedumiem un lēmumiem.

Tā kā pieteikums daļā par Limbažu rajona tiesas 2012.gada 16.novembra un 21.decembra lēmumu atcelšanu iesniegts Augstākās tiesas Civillietu departamentā, atzīstams, ka ir pārkāpti minētajās normās paredzētie piekritības noteikumi, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 478.panta ceturto daļu ir pamats atteikumam šādu pieteikumu pieņemt. To ievērojot, pieteikums šajā daļā nododams izlemšanai Vidzemes apgabaltiesai.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464.panta sesto daļu, 478.panta pirmo un ceturto daļu, tiesnešu kolēģija

n o l ē m a

Atteikties pieņemt /pers. A/ pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Pieteikumu daļā par Limbažu rajona tiesas 2012.gada 16.novembra un 21.decembra lēmumu atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nodot izlemšanai pēc piekritības Vidzemes apgabaltiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese I.Garda

Tiesnese M.Senkāne

Tiesnese M.Zāģere